

De allereerste Huifkar

In augustus 1894 streek sigarenfabrikant Alphonse Hamers neer in Oisterwijk, hij kocht op De Lind de villa van Frits Holleman en startte er de firma De Huifkar, aanvankelijk met thuiswerkers. In 1897 werkten er 25 mannen en 6 jongens. Ongeveer een jaar later werd gestart met fabrieksmatige productie op De Lind. In ons boek *De Huifkar* (1988) konden we toen niet helemaal verklaren waarom deze Oisterwijkse sigaren de merknaam De Huifkar kregen: 'Symboliseerde het Hamers' reislust of was het een reclame stunt op de wereldtentoonstelling in Amsterdam? Daar, in een poging om op te vallen, versierde Hamers een huifkar. Samen met zijn vriend Jan Kabatius, een elektricien, bracht hij verlichting aan op de huifkar, toen een uniek stukje werk'. Aldus het boek *De Huifkar*. In elk geval viel Hamers op die wereldtentoonstelling in de prijzen, zijn sigaren werden onderscheiden met het Amsterdamse Erekrus.

De wereldtentoonstelling voor het hotel- en reiswezen te Amsterdam met daarop de eerste huifkar (1895).

En nu 34 jaar na de uitgave van het boek *De Huifkar* kunnen we door de grote hoeveelheid gedigitaliseerde kranten het mysterie over de merknaam De Huifkar ontrafelen. In de *Nederlandsche Staatscourant* van 31 maart 1895 wordt het fabrieks- en handelsmerk van Hamers gepubliceerd. En dan blijkt dat zijn sigaren dan nog niet de naam De Huifkar dragen maar de naam Oud Amsterdam. Het 'logo' van Hamers bestaat uit drie Amsterdamse grachtenpanden. De naam Oud Amsterdam was wellicht al een voorbereiding op de Amsterdamse wereldtentoonstelling van 1895 voor het hotel- en reiswezen, waar op het Museumplein o.a. een miniatuurdorp Oud Holland verrees. Dit dorp bleek het grootste succes van de tentoonstelling. En uitgerekend hier stond een huifkar van Hamers met sigaren. Voor de huifkar stond een paard, geen houten, maar een uit het veld opgekocht levend paard, dat werd geslacht en opgezet. Het bijzondere van dit paard was dat als men het naderde de ogen elektrisch begonnen te gloeien.

De huifkar, waar ook nog rokertjes werden verkocht, werd de lieveling van het publiek, ook omdat het een van de weinige attracties was, die herinnerde aan het oorspronkelijke thema van Oud-Holland. Op een foto van de wereldtentoonstelling van 1895 is de huifkar goed te zien. Op de vlaggenmasten is naast de merknaam Oud Amsterdam ook die van De Huifkar te zien.

De merklogo's van Oud Amsterdam (1895) en De Huifkar (1896)

Volgens *De Telegraaf* van 11 april 1896 was deze huifkar ontworpen op basis van een reclameprent van de bekende kunstschilder en illustrator Johan Braakensiek. Maar eigenlijk niet eens voor Hamers, maar voor de Amsterdamse sigarenwinkelier Jos. van Gulick. Die had de huifkar laten bouwen om er sigaren in te verkopen. Maar Hamers was zo slim geweest speciaal voor de wereldtentoonstelling naast Oud Amsterdam een nieuw merk op de markt te brengen: De Huifkar. Van de huifkar op de wereldtentoonstelling werd een schilderij vervaardigd door de kunstenaar 'de heer Bosse' en dat kwam te hangen in de winkel van Van Gulick. En de originele eerste huifkar? Die zou nog een hele tijd op zaterdag en zondag door Amsterdam rijden om sigaren te verkopen.

Hamers zou in 1896 (*Staatscourant* 2 maart 1896) het merk De Huifkar als zijn eigendom vastleggen. Daarmee begon hij aan het imperium van de luxe sigaar voor de Russische tsaar en de Turkse sultan, maar ook voor de bemiddelde Nederlander. In Amsterdam bleef het sigarenmagazijn van Van Gulick in elk geval tot in 1897 ook de naam De Huifkar dragen.

Waar is de huifkar gebleven?

In juni 1967 schrijft de NV Verkoopmaatschappij Semper Idem uit Kampen aan de gemeente Oisterwijk dat ze in het bezit is van een originele huifkar, die Alphonse Hamers gebruikte om op internationale beurzen reclame te maken voor De Huifkar-sigaren. De gemeente Oisterwijk mag de huifkar gratis tentoonstellen als ze tenminste de transportkosten, verzekering en winterstalling voor haar rekening wil nemen. Maar de verkoopmaatschappij heeft ook een aanbod: voor 350 gulden mag de gemeente eigenaar worden van deze originele huifkar. Dat ziet het Oisterwijkse gemeentebestuur wel zitten en in januari 1968 wordt besloten tot aankoop. De huifkar is de trots van De Lind en wordt geplaatst op het gazon bij villa De Huifkar. Al snel volgt echter een deceptie: verschillende ingezetenen laten weten dat dit helemaal niet de originele huifkar is van vroeger tijden. In september 1968 stelt de gemeente Oisterwijk nog een onderzoek in. De uitkomsten daarvan zijn niet bekend. En evenmin is bekend waar de aangekochte huifkar vervolgens is gebleven.

De brief van de Verkoopmaatschappij (Regionaal Archief Tilburg, met dank aan dit archief dat de aankoop van de huifkar door de gemeente Oisterwijk in haar Twitter-account beschreven heeft).

Het valt toch niet uit te sluiten dat de gemeente wel degelijk een origineel exemplaar gekocht had. Immers de verkoopmaatschappij trad ook op voor de sigarenfabriek Smit en Ten Hove uit Kampen, die de binnenlandse licenties van De Huifkar had gekocht, nadat De Huifkar failliet was gegaan.